

STORTINGET

Representantforslag 96 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Marian Hussein, Kirsti Bergstø, Ingrid Fiskaa og Grete Wold

Dokument 8:96 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marian Hussein, Kirsti Bergstø, Ingrid Fiskaa og Grete Wold om en videre utrulling av en tannhelse-reform for hele befolkningen

Til Stortinget

Bakgrunn

Å gjøre tannhelse til et offentlig ansvar er ikke bare god og utjevne politikk – det er også klokt. Folk betaler allerede for tannhelsetjenester i dag. Som andre helsetjenester har noen et større behov for tannhelsetjenester enn andre. At ikke tannhelse er en del av den offentlige helsetjenesten, forsterker ulikhetene i tannhelse, og personlig økonomi kan være utslagsgivende for om man har god eller dårlig tannhelse. Videre har mangel på kontroll med behandling og pris hos private tilbydere ført til store problemer med unødvendig overbehandling og overprising. En tannhelsereform må innebære at den urettferdige ulikheten i tannhelse fjernes, og sikre at prisen for god tannhelse flyttes over fra enkeltpersoner til velferdsstaten.

I Statistisk sentralbyrås levekårsundersøkelse fra 2019 svarte 17 prosent av befolkningen at de har latt være å gjennomføre eller fullføre behandling hos tannlegen fordi det var for dyrt. Ser man på inntekten til de som svarte, ser man at 27 prosent av de med lavest inntekt har latt være å gå til tannlegen. 37 prosent av dem som oppgir at de er arbeidsledige, svarer at de ikke har hatt råd til å gå til tannlegen, og også mange uføre og

personer med nedsatt psykisk eller fysisk helse svarer det samme.

For barn og unge etablerte Norge derimot et godt organisert offentlig tannhelsetilbud på 1960- og 70-tallet. Dette førte til en rask reduksjon i den sosiale og geografiske ulikheten i tannhelse blant barn og ungdom. Denne organiseringen skapte «null hull-generasjonen» og er den største suksessen for helseforebygging i moderne tid. Når det offentlige tar ansvar for tannhelse på primær- og spesialistnivå, blir prisene rimelige for alle, den geografiske tilgangen mer rettferdig og kontrollen med overbehandling sikres. Sosialistisk Venstreparti har den siste stortingsperioden utvidet ungdomsordningen til stadig flere. Forslagsstillerne mener det er på tide at vi innlemmer hele befolkningen, slik at tennene blir en del av den offentlige helsetjenesten.

Norsk tannhelse kan fikses så alle har råd til å gå til tannlegen

Brekker du et bein, stiller staten opp. Brekker du en tann, står du alene. Sånn trenger det ikke å være. Tennene er en del av kroppen. Det burde alle være enige om. Da bør helsevesenet også behandle tennene slik resten av kroppen behandles.

Den 26. september 2024 la tannhelseutvalget frem sin rapport for hvordan man nettopp kan gjøre dette (NOU 2024:18 En universell tannhelsetjeneste – Harmonisering, styring og utvidet offentlig ansvar). Tannhelseutvalget ble nedsatt etter Sosialistisk Venstrepartis gjennomslag i budsjettforhandlinger med regjeringen i 2022. Utvalget har foretatt en helhetlig gjennomgang av tannhelsetjenesten, herunder organisering, finansiering og lovverk inkludert regulering og rettigheter. Formålet var å legge frem ulike modeller for en tannhelse-

tjeneste som kan bidra til bedre tilgjengelighet i hele landet. Utvalget har blant annet utarbeidet forslag som kan sikre at tannhelsetjenestene blir likestilt med andre helsetjenester, herunder modeller for egenandelstak. Dette innebærer å vurdere en økning av det offentlige ansvaret for tannhelsetjenester, for eksempel gjennom den fylkeskommunale tannhelsetjenesten, gjennom stønad til tannbehandling over folketrygden og/eller tannhelsetjenester integrert i spesialisthelsetjenesten.

En tannhelsereform skal gjelde hele befolkningen, og det skal ikke koste mer å få hjelp med tennene enn andre helsetjenester. Forslagsstillerne vil likestille nødvendig tannbehandling med andre helsetjenester. Sentralt i reformen er å bygge ut den offentlige tannhelsetjenesten. Forslagsstillerne vil også at det sikres kontroll av etablering, behandling og pris i den private delen av tjenestene. Derfor foreslår Sosialistisk Venstreparti å innføre en tannhelsereform som skal gjelde hele befolkningen.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen fullføre tannhelsereformen og legge frem en forpliktende plan som sikrer at hele befolkningen er omfattet av en universell rett til tannbehandling i det offentlige, på lik linje som med andre helsetjenester, innen 2030. Planen må følge tannhelseutvalgets anbefaling i NOU 2024: 18 for rekkefølge for utvidelse av rettigheter og oppgradering av den offentlige tannhelsetjenesten.
2. Stortinget ber regjeringen i tillegg til å definere hva som skal regnes som «nødvendige tannhelsetjenester» og «nødvendig tannregulering», jf. stortingsvedtak 83 (2024–2025), snarest sette ned et hurtigarbeidende ekspertutvalg som ser på utredningene tannhelseutvalget i NOU 2024: 18 peker på at mangler. Regjeringen bes deretter om å legge frem forslag til nødvendige lovendringer og presiseringer.
3. Stortinget ber regjeringen sikre at alle eldre over 75 år får rett på sterkt rabatterte tannhelsetjenester i den offentlige tannhelsetjenesten, på lik linje med unge voksne.
4. Stortinget ber regjeringen gjøre retten til akutt tannhelsehjelp sidestilt med retten til akutt hjelp innen andre helse- og omsorgstjenester og komme tilbake til Stortinget med nødvendige lovforslag.
5. Stortinget ber regjeringen sørge for at tannhelsetjenester som er en nødvendig del av spesialisthelsetjeneste, innlemmes i spesialisthelsetjenesten, slik at for eksempel kreftpasienter også får behandling i munnhulen.
6. Stortinget ber regjeringen sørge for at barn og unge får rett til gratis oppfølging og behandling av nødvendig tannregulering i den offentlige tannhelsetjenesten, og komme tilbake til Stortinget med egen sak om dette.
7. Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 foreslå ordninger slik at fylker som prioriterer å bygge ut offentlige tannhelsetjenester får vesentlige statlige tilskudd til dette arbeidet.
8. Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 legge frem en plan for å sørge for at oppsøkende og oppfølgende tilbud til personer med særlig behov for tannhelsebehandling, som eldre, personer med store tannhelseutfordringer og tannsykdommer og personer med psykisk uhelse og rusproblemer, blir prioritert i statsbudsjettet, og starte denne planen raskt.
9. Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 legge opp til at ventetidene i den offentlige tannhelsetjenesten går ned, slik at personer som i dag har rettigheter ifølge tannhelsetjenesteloven, får disse oppfylt, gjennom øremerkede overføringer og oppfølging og dialog med fylkene.
10. Stortinget ber regjeringen utrede og innføre etableringskontroll i den private delen av tannhelsetjenesten og prisregulering av tjenester som utløser refusjon.
11. Stortinget ber regjeringen gå gjennom tannlegekjedenes etableringspraksis og sikre at tilskudd til tannhelse ikke går til profit.

19. februar 2025

Marian Hussein

Ingrid Fiskaa

Kirsti Bergstø

Grete Wold